

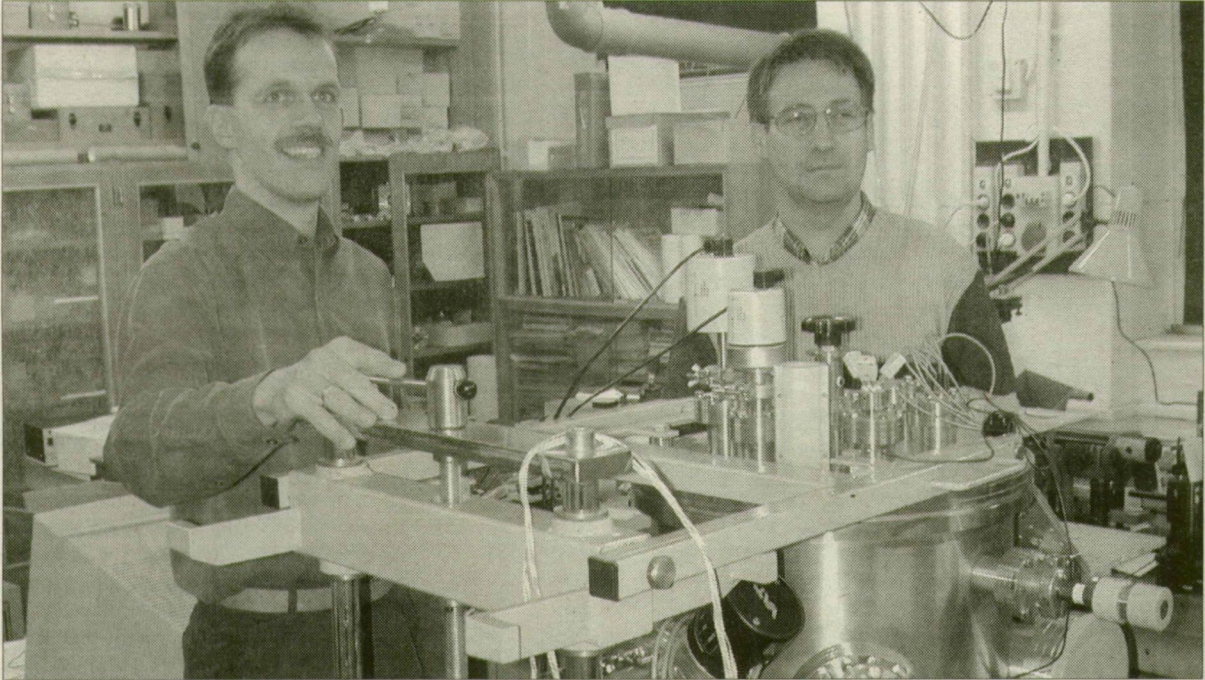
Kevés a hely a fiatal kutatók számára

Versenymfutás az idővel

A fiatal kutatók erős csábítást éreznek arra, hogy nyugaton folytassák tudományos pályájukat – állítják szegedi fizikusok, akik szerint külföldön több pénzt és nyugodtabb munkakörülményeket biztosítanak. Ennek ellenére sokan itthon próbálnak boldogulni, ám a Bokros-csomag óta létszámstopra kényszerített felsőoktatási intézményekben nehezen tudnak megkapaszkodni. Ezért többen más munka mellett végeznek tudományos kutatást, ami csökkenti ez utóbbi hatékonyságát.

Számos fórumon elhangzott már, hogy kevés azoknak a fiatal egyetemi kutatóknak a száma, akik idővel átvehetik a stafétabotot a kiöregedő tudós nemzedéktől. Ennek egyik oka, hogy az alulfinanszírozott, és emiatt az oktatói-kutatói létszám számottevő bővítésére képtelen felsőoktatási intézményekben kevés a betölthető munkahely. Az utánpótlás gondjának másik oka, hogy a fiatal kutatók egy része a biztosabb megélhetést és színvonalasabb munkafeltételeket nyújtó külföldi intézetekben, egyetemeken igyekszik megvetni a lábát. – A csábítás ereje igen nagy – támasztja alá az előbbieket dr. Geretovszky Zsolt fizikus, aki húsz hónapot töltött Nagy-Britanniában. A Szegedi Tudományegyetem Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének 32 éves adjunktusa külföldön nyugodtabb körülmények között végezte munkáját,

Dr. Geretovszky Zsolt (balról) és dr. Horváth Zoltán fizikusok adjunktusként dolgoznak a Szegedi Tudományegyetemen. Nehéz megkapaszkodni a tudományos pályán. (Fotó: Karnok Csaba)

arról nem is beszélve, hogy az ott kapott fizetés az itthoninál kényelmesebb életet tett lehetővé. – Ha már pénzről van szó, mindenképpen nagy különbség, hogy míg a külföldön nyert pályázati pénzből két-három évre megvehető mindaz, ami egy kutatási programhoz szükséges, addig nálunk a pályázatokon nyerhető összeg sokszor legfeljebb csupán a kutatás beindításához elegendő, s utána gondolkodhatunk, miből folytassuk – hoz példát a hazai tudományos munkát nehezítő körülményekre dr. Geretovszky Zsolt. Az állami pénzforrások mellett ma még nagyon kevés a gazdasági szférából érkező támogatás, s még ritkábban fordul elő, hogy egy-egy kutatási programot az ipar kezdeményezzen. A hazai és a külföldi lehetőségek közötti különbséget példázza az is, hogy anyagi

okok miatt itthon sokkal korlátozottabb a hozzáférés a kutatáshoz elengedhetetlen szakirodalomhoz, mint nyugaton. A tudományos pályán elérhető sikerekhez a pénz mellett legalább ennyire fontos az egyéni ambíció, illetve a szerencse. Az sem mindegy, milyen tudományterületen köt ki a kezdő kutató. – Napjainkban az alkalmazott tudományok, azokon belül is az orvosi és ipari alkalmazások nyújtanak nagyobb perspektívát a kutatók számára – körvonalazza a mai „slágertémákat” dr. Horváth Zoltán fizikus. A szintén az Optikai és Kvantumelektronikai Tanszéken dolgozó 35 éves adjunktus úgy véli, az egyetemre jelentkező hallgatók manapság túlságosan is előnyben részesítik bizonyos területeket, mint például az informatika vagy a közgazdaságtan, holott

korunk modern berendezéseinek létrehozása a fizika eredményei nélkül elképzelhetetlen. A tudományos pályán való előrejutás első lépésfoka az egyetemi alapképzésre épülő hároméves doktori programban való részvétel. Az ennek befizetésével megszerzett PhD-fokozat elengedhetetlen ahhoz, hogy valaki szakmai elismerést vívthasson ki. A PhD megfelel a korábbi kandidátusi fokozatnak, amit azonban általában 35 és 40 éves kor között nyertek el. Ezért érzik azt a mai fiatal kutatók, hogy versenyt futnak az idővel, mivel tíz évvel hamarabb kell akkora teljesítményt nyújtani és ugyanazt az eredményt elérni, mint az egykor „kandidáló” kollégáiknak. Ráadásul a PhD-fokozat megszerzéséhez nem minden esetben elegendő három év. – A bölcsészettudományokban a

rendelkezésre álló időnél gyakran tovább tart a doktori értekezés megírásához szükséges források tanulmányozása és értékelése – indokolja az „időeltolódást” Kőfalvi Tamás történész, aki a Bölcsészettudományi Kar Történeti Intézetének könyvtárában kapott állást. A Bokros-csomag óta létszámstopra kényszerített felsőoktatási intézményekben nehezen tudnak megkapaszkodni a fiatal kutatók. Ezért többen más munka – például középiskolai oktatás – mellett végeznek tudományos kutatást, ami csökkenti ez utóbbi hatékonyságát. – A helyzet azonban nem reménytelen, hiszen több ismerősöm is megtalálta számítását a tudományos életben – mondja Kőfalvi Tamás, valamennyire ellentézővel ezzel a kutatói pályáról festett képet.

Hegedűs Szabolcs

Kedves Olvasóink! Szerkesztőségünk a levelek és a telefonhívások mellett szívesen fogadja a 06-30/218-11-11-es számra az SMS-üzeneteket is. Észrevételeiket, véleményüket, kőzérdektő bejelentéseiket köszönjük!

Igazolvány. Miért nem lehet az iskolásoknak diák bérletigazolványt készíttetni? Az alsó tagozatosok havonta egyszer elhagyják emiatt a diákigazolványukat is. Az új sok pénzbe és utánajárásba kerül. (30-278-0538)

Bank. Sajnálják a gyálaiakat, hogy megszűnt a takarékszövetkezet fiókja. A helyi posta egyik alkalmazottja sürrün nyers modorban beszél az ügyfelekkel. Inkább őt kellett volna lecserélni! (30-354-5496)

Fagyos álom. Felháborítónak tartom, hogy éjszakára leveszik a fűtést és így az emberek álma eléggé fagyos. Ha már spórol a Széttáv, legalább nappal tegye ezt! (30-204-1575)

Baktói tények

ve a terület igénybevétel és közműépítéssel kapcsolatos költségeket, a többségében 700 ezer és 2 millió forint közé teszik ennek értékét. Hogy növekedik-e a telkek értéke? Ha most 500 ezer forintot ér, a közművesítéssel rákölt 2 milliót, akkor már is 4-5 millióért tudja értékesíteni. (nem luxushelyen ennyi a közművesített telek ára). Tehát az eszmei növekedés legnagyobb befektetés esetében is duplája. Természetesen belterületbe kerülés neheze még hátra van. Önkormányzatnak és a tulajdonosoknak kell dönteni. Bírnak-e anyagi kötelezettséget vállalni költségeket megosztani egymás között? Képesek lesznek-e a tulajdonosok és Birtokosok Csongrád megyei Egyesülete kéredező biztos közreműködő a közműfejlesztésekre. A tervezők az eltérő igényeket figyelembe véve körülmények között jártak el. A főgyűjtő (út, felszíni vízelvezetés, szennyvízcsatorna) kiépítésével az utca-telek tulajdonosaira bízta, – ha muszáj megoldható – akarnak-e beépíthető területté válni, vagy maradnak mezőgazdasági területnek, nem veszik igénybe a közműveket. Őn aggódik, ha az utak kiépülnek megnövekszik a forgalom. Valóban az út azért épülne, hogy közlekedjenek rajta. Átmenő forgalomnak,

elkerülő útnak kevesen fogják igénybe venni (Petőfitelegen átmenő forgalom alig érezhető a Felső Tisza part és az Algyői út összekötésével. Természetesen a forgalom növekedett, a haladás gyorsabb mint a bazaltkőves úton volt). Az aggodalma azért is alaptalan, mert néhány éven belül a szükség kikényszeríti a Szegedet elkerülő Észak-nyugati út megépítését a kiskertektől kb. egy kilométerre. Osztom aggodalmát a kérdőíves felmérés tekintetében. Hiszen egy rosszul megalkalmazott kérdőív alapján hamis következtetéseket vonhatók le, mint ahogy Ön is tette. Az Ingatlan Tulajdonosok és Birtokosok Csongrád megyei Egyesülete kéredező biztos közreműködő a közműfejlesztésekre. A tervezők az eltérő igényeket figyelembe véve körülmények között jártak el. A főgyűjtő (út, felszíni vízelvezetés, szennyvízcsatorna) kiépítésével az utca-telek tulajdonosaira bízta, – ha muszáj megoldható – akarnak-e beépíthető területté válni, vagy maradnak mezőgazdasági területnek, nem veszik igénybe a közműveket. Őn aggódik, ha az utak kiépülnek megnövekszik a forgalom. Valóban az út azért épülne, hogy közlekedjenek rajta. Átmenő forgalomnak,

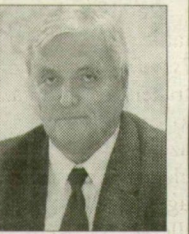
építhető viszont akkor válik, ha az előírt közművek megépülnek). A kiértékelések megtekinthetők a Polgármesteri Hivatal Főépítési Irodáján. Hogy voltak-e korábban aláírás gyűjtések, ezt bizonyára a jegyzői iroda tudja Önnek dokumentálni. Ön vélt hatalom birtoklással vádol meg a november 8-án megtartott tulajdonosi fórumon. Egy képviselő nem gyakorolhat hatalmat, de Szeged város képviselőinek összessége a közgyűlésben igen. A demokrácia általában többségi elvekre épül. (A megegyezéses, konszenzusos ritka.) Ezt Ön is tapasztalhatta, mikor a fórumon jelentős kisebbségben maradt véleményével. A mintegy 170-180 résztvevőből mindössze egy tucat ember szavazott a változatlan mellett, de ők is igényelnék, hogy mezezőgazdasági területen utak, járdák épüljenek, javuljon a közvilágítás stb. A fórum vége felé amikor már tájékoztatást kaptak a költsédekről, az igénybe vehető közműfejlesztési hitelből – ismételtelen az építési területbe vonás, a közművesítés mellett tett hitet a jelenlevők döntő többsége. Ön ismételtelen a kisebbséggel szavazott. Hibát akkor követtem volna el, ha a kisebbségi véleményt maszkírozom többségivé. A döntés a közgyűlés és a baktói kiskert tulajdonosok kezében van. Gila Ferenc, Baktó, Újpetőfitelep, Petőfitelep önkormányzati képviselője

Novák István

A Mérnöki Hivatal

Vedres István – „Szeged Széchenyi-je”, – első főmérnökünk haláláig szolgálta szeretett városát. Tanítványai, követői folytatták munkáját. A Nagy Arvát után Lechner Lajos és társai az akkori városháza mérnökeiben kiváló segítőkre találtak. Közöttük volt Tóth Mihály, a Mérnöki Hivatal későbbi vezetője. Tervezőként is egy emberöltőn keresztül alakította Szeged arculatát, 1918-ban megbecsülten vonult nyugdíjba. Állását Berzenczey Domokos töltötte be, aki 1939-ig, haláláig vezette a hivatalt. Irányítása alatt kerül a „torony alá” példaképem: Pálffy Budinszky Endre, aki „Szeged városfejlesztésének élesítője és szószólója volt”. Az 1950-es években a Rákosi rezsim alatt megszüntették az akkor már több mint száz éve működő Mérnöki Hivatalt és nemsokára – megalázó körülmények között – Pálffy Budinszkyt is nyugdíjazták. Azután a különböző elnevezésű osztályok égisze alatt beosztottként, több kiváló szakember töltötte be a főmérnöki, főépítési funkciót, mégis rohamosan csökkent a mérnöki munka értéke.

A rendszerváltás utáni városi vezetés sem tudott igazán mit kezdeni mérnökeivel. A különböző irodák, osztályok kalodáiba zárt szakemberek megosztott hatásköre egyre szűkült, sőt a tisztogatások idején többen az utcára kerültek.

Főépítésként először önálló szervezetbe, majd a Stratégiai Irodán belül az új kihívásoknak és a nagy elődöknek megfelelő próbáltam dolgozni. Hogy 5 éves működésem sikeres volt-e, azt majd az idő eldönti. Nagyszerű munkatársaim voltak, mindnyájukat nagyon sajnálom otthagyni. Közös terveinket ők és utódom, remélem, befejezik.

A minap a városháza előtt megszólított egy ismeretlen úr. Rövid bemutatkozás után közölte: letisztította a Kárász utcán összefirkált új padokat. Radírját elővéve mondta: milyen kár, hogy azzal a várost szennyezők nyomait nem tüntetheti el. Búcsúzáskor nagyrabecsülésünkről biztostottuk egymást.

Optimista vagyok és reménykedem, lesz még Mérnöki Hivatal, egy megújult Palotás Város, a városhoz és polgáraihoz is méltó, tiszta, alkotó közélet.

Addig is Olvasó, segítsd városodat, mert a megújulás Tőled is függ.

(A szerző Szeged főépítésze.)

75 éve Megjelent a művészeti lexikon

A magyar könyvpiacnak rendkívüli eseménye van. Olyan könyv hagyta el a sajtót, amelynek nemcsak a mi intelligens tudni és élvezni vágyó közönségünk, hanem az egész magyar kultúra szempontjából óriási jelentősége van. Művészeti lexikon a címe ennek a gyönyörű munkának, mely egy hatalmas kötetben felöleli a képzőművészetek egész területét egy csapásra be- töltve azt a tátongó űrt, mely ilyen mindent átfogó könnyen áttekinthető munka hiányában fájdalmasan érezhető volt művészeti kultúránkban. A művészeti lexikont harminckét hírneves magyar műtörténész szerkesztette, betűrendben dolgozván fel a festészet, szobrászat, építészet és az iparművészet egész hatalmas anyagát. (1925)

50 éve Látogassuk a dokumentációs könyvtárat!

Népi kormányzatunk a szovjet példa nyomán elsőrendű fontosságúnak tartja az oktatás és szakképzés kérdését, s éppen ezért egy műszaki figyelő szolgálatot; Dokumentációs Központot hívott létre. Ennek a szervnek a feladata, hogy a bel- és külföldön megjelent tudományos és műszaki értekezéseket rendszeresen

feldolgozza, témakörök szerint csoportosítsa és a dolgozók rendelkezésére bocsássa. A Központ tevékenysége az egész országra kiterjed, az ipari centrumokban – így városunkban is – kirendeltségekkel és könyvtárakkal rendelkezik. Ezek a könyvtárak naponta a délutáni és esti órákban is nyitva tartanak a dolgozók előtt. (1950)

25 éve Több kőolaj és földgáz

A kőolaj és földgáz-program végrehajtásáért nagy erőfeszítéssel dolgoztak a szegedi szénhidrogén-medence olajbányászai egész évben, s az eredmény nem maradt el. Az NKfV napi földgáztermelési terve 18-19 millió köbméter, ebből Szeged 10 milliót ad, 600 ezer köbméterrel többet a ter-

vezettnél. Ezt a mennyiséget 35 gáztermelő kútból és az olajkísérő gázokból nyerik. Kőolajból Algyőn, Ásotthalmon és Kelebián összesen 3100-3200 tonnát hoznak a felszínre naponta, szintén többet annál, ami a tervben szerepel. Novemberben mintegy 6300 tonnányi volt a többlet. (1975)